

بنایی که عشق ساخت

بدون اغراق می‌توان تاج محل را مشهورترین بنای تاریخی هندوستان و یکی از مشهورترین آثار تاریخی دنیا دانست.

نگاهی به تاج محل

بنایی که عشق ساخت

جام جم آنلاین: بدون اغراق می‌توان تاج محل را مشهورترین بنای تاریخی هندوستان و یکی از مشهورترین آثار تاریخی دنیا دانست. بخشی از شهرت این بنا مدیون تاریخچه ویژه آن است که بی‌شباهت به فیلم‌های پرسوز و گداز هندی نیست.

می‌توان تاج محل را بنایی دانست که با جادوی عشق ساخته شده است.

تاج محل، آرامگاهی است زیبا که در شهر آگرا در هندوستان قرار دارد و به عنوان یکی از عجایب هفتگانه جدید در جهان شناخته شده است.

این بنا در دوره مغول‌های هندوستان همزمان با پادشاهان صفویه در ایران و در دوره پادشاهی شاه جهان هند ساخته شد.

شاه جهان همسر سوم خود با نام ممتاز محل را بسیار دوست داشت و پس از مرگش، آرامگاهی برای وی ساخت تا یاد و خاطره‌اش را زنده نگه دارد.

آرامگاه تاج محل و محوطه اطراف آن نزدیک به 405 هکتار است و همچون جواهری در میان بناهای معماری اسلامی در هند می‌درخشد.

این بنا به عنوان شاهکار معماری در سطح جهانی شناخته شده و از سوی میراث جهانی تحسین شده و سال 1983 در سازمان میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید.

جالب است بدانید که ممتاز محل یا ارجمند بانو بیگم که اصالتی ایرانی داشت، سومین همسر شاه جهان بوده و نزد شاه جهان بسیار محبوب.

ممتاز محل هنگام به دنیا آوردن چهاردهمین فرزندشان به نام گائوها را بیگم سال 1631 میلادی از دنیا می‌رود و شاه جهان که اندوه بزرگی را متحمل شده بود، تصمیم به ساخت آرامگاهی برای یاد بود همسرش می‌گیرد و ساخت این بنا را به مرحله اجرا می‌گذارد.

بنای تاج محل نخستین و مهم‌ترین نمونه معماری اسلامی دوره مغول در هند است که سبک معماری آن ترکیبی از سبک‌های معماری ایران، ترکیه و هند است.

همه سطح نمای بیرونی بنای آرامگاه با سنگ مرمر پوشیده شده و بنایی یکدست سفید و زیبا را به نمایش می‌گذارد و با وجود گنبد سفید رنگ بنا ساختاری از مجموعه‌ای یکپارچه را در برابر دیدگان گردشگران ترسیم می‌کند. جالب است بدانید قبر ممتاز محل نیز از سنگ مرمر پوشیده و تزئین شده است.

ساخت بنای تاج محل سال 1632 میلادی (1042 خورشیدی) آغاز شده و سال 1648 میلادی (1058 خورشیدی) به پایان رسید و محوطه سازی و ساخت باغ این آرامگاه تا پنج سال پس از آن ادامه داشته و در سال 1653 میلادی ساخت مجموعه به طور کامل به پایان رسید.

در ساخت این آرامگاه، هزاران هنرمند و صنعتگر مشغول کار بودند و نتیجه 21 سال هنر و کار آنها بنایی است که امروزه یکی از پربازدیدکننده‌ترین مکان‌های تاریخی به حساب می‌آید.

به‌طور کلی طراحی و ساخت این بنا زیر نظر معماران شاهنشاهی زمان خود بود و گروهی خاص سرپرستی هنرمندان، صنعتگران و معماران این بنا را به عهده داشتند که شامل ابوالکریم مامور خان، مکرم خان و استاد احمد لاهوری بودند. استاد احمد لاهوری طراح

اصلي اين آرامگاه به حساب مي‌آمده است.

هنرمندان و صنعتگران اين بنا از ايران، هند و عثماني بوده‌اند. دو نفر از هنرمندان ايراني که در ساخت اين آرامگاه شرکت داشتند، امانت خان شيرازي و محمد خان شيرازي بودند. در منابع تاريخي ذکر شده امانت خان شيرازي خوشنويس اين بنا بوده که نوشته‌هاي اين بنا را با خط ثلث در رنگ مشکي بر بدنه سفيد رنگ مرمرين بنا نقش داده است.

در لحظه ورود به مجموعه تاج محل مي‌توان به ترتيب چهارسوي بازار را به نظاره نشست و پس از گذشت از فضايي رابط که ميدان جلخانه است، به باغ مجموعه رسيد که باغي بسيار زيبا و دلنشين است و نمادي از باغ‌هاي اصيل ايراني را به نمايش مي‌گذارد و پس از گذشتن از باغ، مي‌توان به آرامگاه و درون آن به مزار ممتاز محل دست يافت.

ساختمان بناي تاج محل از 58 متر بلندا و 56 متر پهنا برخوردار است که مقبره ممتاز محل درست در مرکز مجموعه قرار گرفته است.

بناي مرمري بزرگ آرامگاه تاج محل روي تخته سنگ مربعي شکل بزرگي از جنس مرمر به اندازه صد متر در صد متر ساخته شده و داراي گلدسته‌ها و ايوان‌هاي متقارن است که زيبايي بنا را دوچندان کرده است.

اين تقارن به گونه‌اي دقيق و زيبا اجرا شده است که از هر سمت که به آن نگريسته شود، تصويري يکسان ديده مي‌شود.

در هر يك از گوشه‌هاي اين سکوي مربع شکل مناره‌اي به بلندي 42 متر بر پايه‌اي هشت ضلعي خودنمايي مي‌کند که بالاي آن گلدسته قرار دارد.

در سراسر ديواره‌هاي اين بناي عظيم، آيات قرآني با خطوط زيبا خوشنويسي شده‌اند.

از سوره‌هايي که در تزئينات اين بنا به کار رفته مي‌توان به سوره‌هاي ناس، فتح، شمس، الملك، المرسلات، التکویر، الانفطار، الانشقاق، الفجر، الضحي، الشرح، التين، البينه و الاخلاص اشاره کرد.

باغ تاج محل همانند باغ‌هاي ايراني ساخته شده که بسيار زيباست و معماري دوره صفوي ايران را در هند به نمايش مي‌گذارد.

گل رز و نرگس زرد از گل‌هايي است که به فراواني در اين باغ ديده مي‌شود و در کنار آنها تعداد درختان ميوه نسبت به درختان تزئيني نيز بسيار زياد است.

با بررسي‌هاي انجام شده، طرح بناي تاج محل از بناي تيمور لنگ گورکاني در سمرقند، آرامگاه همايون و آرامگاه اعتمادالدوله (که گاهي به نام بچه تاج محل خوانده مي‌شود) و مسجد جامع دهلي گرفته شده است.

در معماري دوره‌هاي نخستين امپراتوري مغول‌ها در هند، بيشتر از سنگ‌هاي ماسه‌اي قرمز رنگ براي تزئين و نماکاري استفاده مي‌شد، در حالي که شاه جهان استفاده از سنگ مرمر سفيد، سنگ‌هاي نيمه‌قيمتي و تزئيناتي با جواهر را در معماري زمان خود ايجاد کرد و مرحله‌اي جديد و ويژه را در معماري دوره مغول هند به وجود آورد. (جام جم - ضميمه چمدان)

فاطمه کردي